'Култ. просв. г-ство д-во"

Годи III. София, 11 февруари 1929 год. Брой 50

Годишенъ абонаментъ:

За България 80 лв.
За странство 160 лв.
За Америка 2 дол.

ОБЯВЛЕНИЯ:
2 лева кв. см.

Брой 2 лева

СВОБОДНА ДОБРУДЖА

СЛЕДПРАЗДНИЧЕНЪ ВЕСТНИКЪ ЗА НАЦИОНАЛНИ ВЪПРОСИ

Запасване на абонаментитѣ се придружава съ сумата

Редактира комитетъ

Адресъ „Св. Добруджа" — София

Главенъ редакторъ
Д-ръ П. Вичевъ
Телефонъ № 4575

Омагьосания кржгъ

на тъмни сили срещу малцинствата

Отъ цѣлата европейска преса се вижда, че най-голѣмия въпросъ, който се слага днесъ е въпросътъ за малцинствата въ О. Н. сложенъ отъ германския външенъ м-ръ Стреземанъ. Всички признаватъ, че той заслужава едно по-голѣмо и справедливо третиране, ала както въ Парижъ, така и въ Лондонъ, въ Варшава, Прага, Букурещъ и Бѣлградъ създаватъ около него маса коментарии, които идатъ да посочатъ, колко искрено тѣ гледатъ за единъ справедливъ режимъ надъ малцинствата.

Въ Парижъ считатъ, че ненавремено се повдига тоя въпросъ и застрашава да открие много рани, както и да обърка цѣлата система на победителитѣ.

Нѣщо повече. На смѣлостьта на германския м-ръ на външнитѣ работи приписватъ една преднамѣрена агресивность спрѣмо „спокойния" редъ въ Европа. Не липсватъ и заплашвания и той да бжде обруганъ, както това стана съ канцлеръ Мюлера, презъ м. септемврий м. год.

Въ Англия, както се вижда отъ писмото на Леди Гладстонъ, печатано въ тоя брой, гледатъ съ безспокойство Споредъ нея всички се отнасяли съ симпатия къмъ въпроса за подобрение режима на малцинствата, обаче всѣко брюскиране застрашавало мира въ Европа, което било по-важна сжщность.

Очевидно е, че при царящиятъ режимъ по договоритѣ въ Версаилъ, всички победители сж навлѣзли въ единъ омагьосанъ кржгъ, отъ тъмни сили, отъ който никой не може да изкочи безъ да почувствува страха, че цѣлата построена въ Парижъ „мирна сграда" ще рухне безвъзвратно. За това се констатира и тая толкова нервность въ Парижъ и Лондонъ, както и въ столицитѣ на всички тѣхни сателити.

Сигурно е, че ще се упражнятъ голѣми давления върху Стреземана, да отегли своето предложение, като му обѣщаятъ нѣкои концесии въ други области, които интересуватъ Германия, като убедятъ Залески да стори нѣкои подобрения въ отношенията спрѣмо немскитѣ малцинства въ Горня Силезия и пр., но въ никой случай тѣ нѣма да допуснатъ проблемата за малцинствата да бжде поставена на широко обсжждане предъ О. Н.

Такова е впечатлението отъ общата хайка организирана отъ победителитѣ въ европейската преса по миноритарната проблема. За това ние получаваме още едно по-силно доказателство, да плидираме за по-скорошното организиране на подтиснатитѣ народи въ едно тѣло, за да реагира спрѣмо тая международна сатрапия и за запазване на разнитѣ подтиснати националисти.

Дуела Поанкаре--Стреземанъ

Стреземанъ изобличава Поанкаре

Автономизма въ елзаското национално движение се е разрастнало до размѣри, които предизвикватъ сериозна уплаха въ Парижъ. Неговото влияние вече се чувствува въ други френски области — въ Бретанъ, Фландрия и Корсика. Колективнитѣ действия, избиране на общъ миноритаренъ комитетъ, плидиране за автономия въ рамкитѣ на една федерация, заставиха Поанкаре да говори въ френската камара цѣли три дни, да полемизира съ народнитѣ представители отъ тия области, да теоритизира върху националното единство, да хвърли обвинения върху германската пропаганда, която е виновница за тия движения и която разполага съ фондъ отъ 94 мил. златни марки. Гъделичкайки шовинистическото чувство, при една атмосфера на крайно раздразнение, Поанкаре е билъ принуденъ да изрази страха си отъ тия сепаритистически движения и да ги заплаши съ редица законодателни и административни мѣрки. Така той е заявилъ, че заставенъ отъ опасностьта за френското единство, ще учреди главенъ комисарятъ въ Елзасъ съ всички неограничени права, дори съ права да декретира закони и пр.

Тая рѣчь на Поанкаре се явява и като отговоръ на Стреземана въ Лугано на 15.XII м. год., въ която натъртено е заявилъ, че ще постави въпроса за малцинствата въ О. Н. и въ момента, когато ще се разглеждатъ въпроситѣ около ревизията на германскитѣ репарации и опразването на Ренания. Поанкаре косвено предупреждава Германия, да бжде послушна и да не бърка смѣткитѣ на Парижъ и Лондонъ по общата европейска политика. Защото дръпне ли се нишката, чорапа ще почне да се разнищва и нищо не ще остане отъ десетгодишната организация на френската политика въ Централна и Източна Европа.

Д-ръ Стреземанъ, обаче, не си прави никакви илюзии, нито пъкъ мисли да се плаши отъ заканитѣ на Парижъ.

Предъ представителитѣ на пресата въ Берлинъ, Д-ръ Стреземанъ е заявилъ:

„Споредъ анализа, който ние притежаваме, отъ рѣчьта на френския м-ръ-председатель г. Поанкаре, той билъ говорилъ за една сума отъ 94,548,720 зл. марки, или 575 мил. франка, посветени отъ германското правителство за пропаганда и прибавилъ, че пангерманската акция въ странство, не е била забравена въ употрѣблението на тая сума.

„За да отговаря на тая бележка, която има претенцията да възбуди вѣрата, че суми се употрѣбяватъ за една германска пропаганда въ странство, азъ ще изложа въпросния бюджетъ.

„Канцлерството има: 822.000 марки, отъ които 300 000 на разположението на канцлера, 522 000 представляватъ за другитѣ му официални служби.

Службата на външнитѣ работи има: секретенъ фондъ отъ 6 мил. плюсъ 2,400 000 марки за службата на информации отъ странство и 416,000 марки за вжтрешностьта на държавата, 6 мил. за интелектуални и хуманитарни отношения въ странство. Отъ тая сума 4.200,000 марки сж предназначени за училищни цѣли.

Вжтрешното м-во има 2 мил. марки.

Министерството на окупиранитѣ територии има: 4 мил. отъ които 3 мил. за културни цѣли и 1 мил. за неопредѣлени цѣли.

Всичкитѣ тия суми правятъ всичко 21,638 000 марки.

Сумитѣ харчени за германскитѣ училища въ странство сж по малко отъ ония на другитѣ държави за сжщитѣ цѣли

Азъ не зная, отъ кой източникъ френския м-ръ председатель намира сумата 94,548,720 марки и всѣки е въ правото да му иска смѣтка, отъ кждѣ той взема тия цифри. Ако той смѣта, като пангерманска пропаганда, посвѣтенитѣ суми за окупиранитѣ територии, чисто германски, трѣбва да му се забѣлѣжи тукъ, че това се отнася за чисто германски територии. Азъ не се съмнявамъ, че декларациитѣ на г. Поанкаре не сж направени съ огледъ на прѣдстоящата сесия на О. Н., за да се вѣрва, че Германия се отдава на една пропаганда възбуждайки своитѣ малцинства въ странство. За това азъ држа, да се постави тоя въпросъ на г. Поанкаре публично.

Останалата германска преса квалифицира смѣлостьта на Поанкаре, като диверсия предъ предстоящата сесия на О Н. и като прикритие на своя неуспѣхъ въ Елзасъ и Лотарания, съ процеса въ Колмаръ да припише на германското правителство агитацията въ Елзаското автономитическо движение.

Добруджанци, осѫдете и отхвърлете противоуставното изключване на Д-ръ Вичева, Ст. Конаклиева, Ив. Георгиева, Д. Ганева, П. Тютюнджиева, Д. Мирчевъ и всички вичевисти.

ДНЕСЪ!

Днесъ времето тревожни телеграми бий
до всички станции — човѣшкитѣ сърца,
че лешоядката Войната пакъ се вий
готова да забие ноктитѣ въ свѣта.

Но въ историческата Пролѣть се топи
леда сковалъ заблуденията човѣкъ —
Единъ гигантъ неспирно буря отъ звезди
захвърля срѣдъ нощьта на двадесетий вѣкъ.

И въ страненъ звезденъ блѣсакъ пламналъ е свѣта
надъ всѣка бѣдна хижа буйно грѣй звезда —
и мощно въ ритама стоманенъ на труда
кънти на бждащето свѣтло пѣсеньта. . .

Днесъ робскитѣ народи не очакватъ вечъ
отъ хищницитѣ стръвни свойта свобода —
а тѣхниятъ Богъ е изтеглениятъ мечъ
и стѣгъ — на Федерацията Пролѣтьта!

София, II. 29 г.

Христо Лъчезаровъ

Предложението на Д-ръ Стреземанъ до О. Н.

Споредъ френската преса, направеното предложение въ секретарията на О. Н. отъ Стреземанъ да се постави на дневенъ редъ въ предстоящата сесия на О. Н. въпроса за малцинствата, е създало твърде тягнстно впечатление въ известни европейски срѣди. *Д-ръ Стреземанъ* пише на г-нъ *Дрюмондъ* гл. секретарь на О. Н., че *„гаранцитѣ отъ О. Н. по предписанията относящи се до протекцията надъ малцинствата" да бждатъ вписани въ дневния редъ на близкота сесия на Съвета, свиканъ въ Женева за 4 мартъ."*

Отъ друга страна знае се, че Канадския делегатъ г-нъ *Дандюранъ*, сжщо тъй е искалъ да се впише въ дневния редъ на близката сесия една точка относяша се до малцинствата, но засегаща изключително процедурата, която ще се прилага по тѣхнитѣ петиции.

На социалъ-предателя

Социалъ-предателя е излѣзалъ съ една мерска и най отвратителна провокаторска статия въ в. „Добруджа" бр. 79. Липсвалъ му куража, обаче, да я подпише.

Говори той въ нея, че „Свободна Добруджа" е органъ на „съветска пропаганда" съ централа въ Виена и агенции за Балкана въ Солунъ и Цариградъ, а наскоро подагенция и въ Одринъ". И развива надълго социалъ-предателя, каква била болшевишката теза и тактика.

Този ли ви е отговора социалъ-предателю, на речьта на Д-ръ Вичева предъ общото събрание на д-во „Добруджа" въ София на 20. I. т. г., въ която той конкретно и изчерпателно разви задачитѣ и тактиката, които следва в. „Свободна Добруджа"? Кажете не сте ли жалъкъ дедективъ и мизеренъ провокаторъ?

Право ви е казала жената, че сте пуйка, защото не умѣете да се защищавате.

Гласъ отъ народа

за конгреса и противницитѣ

Команларско 30. I 1929 г.

Абонатъ съмъ на всички вестници: „Добруджа", „Добруджанско Знаме" и „Свободна Добруджа". Бѣхъ и на конгреса въ Шуменъ. Два месеца отъ конгреса и още продължаватъ да лжжатъ, че в. „Свободна Добруджа" *билъ болшевишки* и други праздни дардории. Мислятъ ли тѣзи хора, че съ всичко това ще се направятъ светии предъ онзи народъ, който ги слуша и чете? Смѣтатъ ли, че по тоя начинъ съ заблуждения този народъ ще ги обикне? Не, напротивъ, съ тѣхнитѣ писания каратъ народа по вече да ги намразва. Че народа е съ Вичева, ония господиновци не сж ли го разбрали още? Или мислятъ, че ще го орезилятъ, като пишатъ постояно, че е болшевикъ. Знае народа много добре какъвъ е Вичевъ и на кого служи в. „Свободна Добруджа". И като зачетатъ хората в. „Добруджа" и срещнатъ ли името на Вичева пакъ да се скри, захвърлятъ вестника на страна и си думатъ: като пѣешъ, Пенке ле, кой ли те слуша.

Тъй съ лжжи и съ клюки не се води организация, както на пр. онзи съ брадата, съ очилата и лулата въ устата на конгреса, гдѣто бѣше дошелъ да развива партизанство. Тупаше той съ крака и казваше, че ще направятъ всичко около тѣхъ да се смрази като ледъ. Ами прави ли той смѣтка, че има и юженъ вѣтъръ, че като духне, леда ще се спука и стопи и че бездън ще се провали? А пъкъ като махаше съ ржце, смѣташе, че всички ще го повѣрватъ. Пѣеше си той, ала нѣма кой да го вѣрва. Всичко на конгреса бѣше крескане за кокалъ. Нека се каратъ; за тѣхъ въ кариерата е спасението. А народа си знае работата. Тъй не знае да приказва, но има умъ и като ги слуша тъй ги купува и продава.

30 I. 1929 г. *К. Василевъ*

Какъ управлява Маниу

Една характеристика за управлението въ Ромъния

Подъ това заглавие срѣщаме статия въ френското списание „Le Cri des Peuples" която прѣдаваме текстуално.

„Трѣбва ли да се започне жестока борба срещу правителството на Маниу, каквато се водеше по цѣлия свѣтъ противъ режима на Братияно и Авереско и която борба толкова много допринесе, за да бждатъ дискредитирани?

„Нашитѣ читатели сж свидѣтели, че ние не си правиме илюзии върху новото ромънско правителство. Ако тѣ не сж забравили статиитѣ, които бѣхме посвѣтили въ послѣдния брой, върху събитията въ Букурещъ, тѣ сигурно щѐ си спомнятъ резервитѣ, който ние запазихме и страха, който ние изразихме. Тѣ бѣха основани, еднитѣ и другитѣ, върху състоянието на настоящитѣ социални и пилитически сили.

„Ние показахме, че г. Маниу е

пленикъ на регентството

и на старата олигархия, която реално разполага съ властьта, армия, полиция, сигуранция, жандармерия, бюрократия, както и съ срѣдствата на банковата корупция, служби и пр. Ние прибавяме сега, че тя разполага още съ много силни срѣдства на пропагандата. Дѣсничарската преса и тая на центра е въ нейнитѣ ржцѣ, и която пише въ защита на нейнитѣ интереси. Лѣвичарската преса, тя е твърде слаба, съ малко вестници, все повече ограничени, крие своитѣ тенденции и еволюира къмъ националистическия и религиозенъ центъръ.

„Нещо повече. Правителството Маниу подчертавайки по своя съставъ буржуазния характеръ, който доминира въ националъ-царанистната партия отъ анексиранитѣ провинции и на интереситѣ на крупнитѣ землевладелци,

социално не е много напреднала

както се вѣрва на всѣкжде. Ако се дѣлятъ отъ реакционитѣ консерватори, това е защото, тѣзи последнитѣ сж събрани въ партиитѣ на Братияно и Авереско и които на всѣка цѣна искаха да държатъ монопола на властьта, на сдѣлкитѣ и облагитѣ и да не ги разделятъ съ буржуазията отъ анексиранитѣ области.

„Ромънската буржуазия отъ тѣзи области, виждайки се изолирана отъ феодално-банкерската олигархия, трѣбваше да възприематъ, за да дойдатъ на власть, единъ лѣвичарски езикъ, да говорятъ въ опозиция за правото, за равенството и за свободата. Сжщата буржуазия трѣбваше дори, да се съюзи съ селянитѣ, защото имаше нужда отъ множеството и защото външно интереситѣ на двѣтѣ класи се покриватъ за моментъ.

„Ромънскитѣ селени, и най-вече, едритѣ, искатъ съ една разтяща настойчивость, да се държи смѣтка, преди всичко въ политиката на държавата за тѣхнитѣ интереси. Заставени да се борятъ и тѣ срещу Братионовата олигархия, тѣ се съюзиха съ трансилванската буржуазия и съ тия отъ другитѣ провинции, които имъ дадоха маси и други интелегентни кадри.

„Дълбокитѣ тенденции на националъ цариниската партия сж проче социално

консервативни тенденции.

Вѣрно е, че селенитѣ безъ земя — полупролетариятъ иматъ два или три хектара, но които сж твърде много, следватъ всѣкога, защото нѣматъ съзнанието за своитѣ интереси, следъ селскитѣ чорбаджии, състоящи се отъ едри землевладелци, попове, учители и локални чиновници. Но това нѣма да трае дълго време. И дена, въ който бѣднитѣ селени полупролетарияти се отдѣлятъ отъ едритѣ землевладелци и попове, консервативниятъ характеръ на националъ-цараниститѣ ще се покаже по-ясно.

„Между това ние не сме още тамъ. Процесътъ на социалната диференциация въ селата още не се отбелязва и г. Маниу може за дълго време да говори въ името на селскитѣ маси толкова повече, че тѣзи маси му дадоха въ изборитѣ 80% отъ гласоветѣ.

„Фазата на социалната конфузия, която представлява Мании, му позволи да държи на думитѣ си, особено когато дойде на власть, когато всичко още бѣше пресно, да води борбата за законость и конституциони свободи. Ние знаеме добре, че той не може да удържи за дълго своитѣ обѣщания. Но се очакваше съ право, че поне въ първитѣ мѣсеци той нѣмаше да пречи на идейната пропаганда и че ще се стрѣми да създаде презъ това време новъ духъ, ако не новъ редъ на нѣщата, както той обѣщаваше да създаде, ако единъ день дойде на власть.

„Но още следъ първия день се забелеза, че правителството на Маниу,

нѣмаше достатъчно сила,

за да изпълни ангажиментитѣ, които партията му пое презъ опозиционно време. Така той продлжи да държи извънъ законитѣ селско-работническия блокъ. Политиката на тероръ на Братияновото правителство противъ най активнитѣ фракции на ромънския пролетариятъ се следваше вѣрно и отъ г. Маниу. Той подържа и продължава, да подържа за тѣхъ престжпленията срѣщу мненията и изключителнитѣ закони. Презъ изборната кампания той умно жи конфискациитѣ на работ ическитѣ вестници, забраната на тѣхнитѣ събрания, арести и пр.

„Правителство на Маниу прави това, за да угоди на регентстото и на реакционеритѣ консерватори, предъ които

той трепери

и срещу които не може нищо да направи. И сега още, следъ изборитѣ, Маниу за да даде доказателства на фашизираната дѣсница, не престава да прокламира своето самоопределение, да не толерира тия които се наричатъ лѣви екстремисти, нито свобода на пропагандата, нито свобода за организация. За тѣхъ всички удари, а за другитѣ всички свободи.

„Крайно дѣснитѣ братианисти и авереснани сж които използватъ премахването на цензурата и военното положение. Тѣ могатъ да говорятъ и пишатъ всичко каквото си искатъ, да организиратъ селата, да искатъ всѣки день по-голѣми репресалии и никой не ги безпокои. За тѣхъ нѣма престжпления да бждатъ жестоки реакционери, но иматъ едно искане да искатъ свобода и общесстено равенство.

„Маниу, човѣкъ на „лѣвицата" отнема съ строгость тия на втората категория и нѣма освенъ да се смѣе и

да показва слабость

къмъ приятелитѣ на Братиано.

„Вѣрва се или се показва че вѣрватъ въ известни срѣди, че като се казва това, което се чете, атакува се несправедливо г. Маниу и се преувеличава. Настоява се дори въ тия срѣди да се иска премахването на цензурата и военното положение. Но изоставя се да се говори за ония, които трѣбва да използватъ ползуването отъ тия мѣрки. Ние ще покажеме, кои сж тѣ. Не сж въ всѣки случай работническитѣ вестници. Тѣхъ ги конфискуватъ почти всѣки моментъ, както бѣше презъ времето на Братияно и Авереско. Сжщитѣ вестници, наречени демократически не използуватъ нищо отъ липсата на цензура. Тѣ продължаватъ да бждатъ всѣкога твърде нерешителни и колебливи.

„Знаятъ ли въ странство,

че това е „лѣвото" правителство на Маниу, което „моли" пресата да бжде „умна" и да се стреми да „заслужи" чрезъ своето държание „младата свобода", която й се дава? Кжде се знае, какво значи това и какъвъ е резултата отъ тая правителствена намѣса? Ние ще го кажеме.

„Вѣрва се на западъ между лѣвата боржуазия, че една „братска" партия е дошла на власть въ Ромжния Но трѣбва да се каже истината. Нѣма сѣнка на съмнение върху „новия" духъ на управление на националъ-цараниститѣ.

„Правителството на Маниу остави на мѣстото стария персоналъ и старитѣ идеи. Сжщитѣ национални схващания, религиозно-клерикални, мистично-династични сж на честь днесъ, както бѣше и по-рано.

Не се засѣгнаха дори

началницитѣ на обществената безопасность, които тъй много рекламираха сигуранцията съ толкова престжпления и отвращение. Това сж сжщитѣ началници, които г. Маниу натоварил да изучатъ единъ планъ на реорганизацията на полицията и обществената безопасность.

„А какво да се каже за програмата на правителството? Нито една нова идея. Нищо характеристично. Единъ военненъ увеличенъ бюджетъ, опредѣленъ на 9-ми иарда леи — увеличение акламирано отъ правителствената преса, която венцехвали „голѣмата и свещена роля на националната армия". И нито една стотинка за производителни работи. Напротивъ една партида на нови косвени данъци.

„Програмата на Алба Юлия? За нея не се приказва повече. Нито въ изборнитѣ манифести на националъ — царанистката партия, нито въ троното слово, не се намиратъ следи отъ старитѣ тържествени обещания, — да се следва една друга експроприация — този пѫть радикална — върху земята, и горитѣ, както и за другитѣ обещания не по-малко формално

обещани на малцинствата

за най голѣми свободи. Едритѣ собственици, които държатъ повече отъ два милиона хектари, и не знаеме още колко милиона хектари гори, знаятъ сега, че нѣма отъ какво да се страхуватъ отъ страна на новото правителство.

„Що се отнася за малцинствата, които хранятъ всѣкога вѣра въ г. Маниу въпрѣки неговото мълчание и тъмнотата на неговитѣ декларации, що се отнася до тѣхъ, тѣ очакватъ съ наивность, че правителството ще мине въ действие и ще наложи противъ желанието на шовиниститѣ едно законодателство благоприятио за тѣхнитѣ и тереси.

„Но ние можеме на тѣхъ да заявиме, че ще чакатъ дълго време. Програмата въ Алба Юлия е мъртва. Правителството Маниу нѣма никаква сила отъ едно истинско значение. Регентството, както казахме,

ще го събори

въ деня, когато нѣма повече нужда да се занимава съ неговата популярность. И тоя день фатално ще дойде, защото г. Маниу имайки страхъ отъ реакцията, я оставя да организира свободно своитѣ действия на паника и комплоти, не ще може да реализира нищо сериозно и следователно ще загуби вѣрата, която маситѣ му възлагаха. Въ този моментъ; регентството ще очисти мѣстото му и ще повика наново реакцията на власть. И това ще бжде грѣшката на тъй нареченитѣ лѣви ромъни, които, като всички европейски лѣви партии не направиха друго освѣнъ да треперятъ предъ реакцията".

Четете „Св. Добруджа"

Едно светло народно тържество

Въ края на този месецъ въ с. Къзълджиларъ, Провадийско въ присжтствието на селския свещеникъ Тодоръ Атанасовъ и много просвѣтени жители на селото и бежанци, стана освещаването на салона на читалището *„Възраждане"*. Следъ божествената литургия свещеника, споредъ традицията и обичая при такива случаи разрѣза една хубава розова лента сложена отъ страни на учителското тѣло и сцената съ своитѣ хубави кулиси се разкри за зрителитѣ, а средъ нея ученика отъ I класъ *Генчо П. Пързуловъ* (бежанче) въ силенъ патосъ декламира стихотворението *„Хаджи Димитъръ"* отъ нашия народенъ поетъ и революционеръ Хр. Ботевъ. Следъ това г. Христо Колчевъ, жителъ отъ селото — читалищенъ деецъ се приближи къмъ сцената и силно говори за просвѣтата на християнското учение и науката, като посочи тѣхнитѣ допирни точки. Нищо нѣма скрито въ свѣта каза дѣеца, а има само недостигъ отъ човѣшко познание.

Ние се раждаме и развиваме слепи по отношение на голѣмитѣ свѣтовни истини, затова тѣ ни се виждатъ тъй сложни и неуловими. Ето защо, ние трѣбва да се просвѣтяваме или съ други думи, да развиваме нашата душа, у която да се породи зрѣлъ умъ, вѣрно чувство и силна воля. Човѣшката душа може да се сравни съ една буца кюмюръ. Ако човѣкъ намѣри захвърлена такава една буца кюмюръ би казалъ кому е потрѣбна тази черна вещь? Но щомъ тя се разтроши отъ ковача и се постави на духалото отъ нея излиза красивъ червенъ огънь, който освѣтлява наоколо и стоплюва желѣзото до червено и върши работа. Сжщо на такава буца прилича и простата човѣшка душа. Тази душа при неразвито и непросвѣтено състояние е черна, като кюмюръ, но щомъ душата се просвѣти, развие и възспламени отъ нея излиза скритъ огънь и последната почва да върши полезна работа.

Такава просвѣтена пламнала и напълно развита душа е билъ *Хр. Ботевъ*. Въ 1868 год. въ вестникъ *„Дунавска Зора"* е излѣзло стихотворението *„Къмъ брата си"*. Въ това стихотворение Ботевъ силно е чувствувалъ мъртвостьта на рода потъналъ въ ужасно робство и оплаква неговата слабость съ стихове:

„Често брате скришомъ плача
„Надъ невидимъ гробъ печаленъ
„Но кажи ми що да сторя
„Въ този мъртавъ свѣтъ коваренъ?"

Отъ него трѣбва да вземемъ примѣръ при своето развитие и просвѣтяване. Отъ него сж били казани и до днесъ най-силни думи по просвѣтата у насъ. Ботевъ се слива съ разспънатия Христосъ, съ вечния измжченъ человѣчески духъ, който въ времето го виждаше, ту въ смирение, ту въ великъ бунтъ.

Тѣ сж все самосъзнали се велики хора, у-рѣли за доброто и за развитието на човечеството, затова тѣ трѣбва да служатъ за примѣръ въ нашата просвѣта.

Следъ това дееца говори за науката и каза, че има много науки днесъ, но обсѣга на всичкитѣ въ синтезъ е единъ и сжщъ, т. е. говорятъ за развитието на свѣта и човѣка. Свѣта се развива и мени, а заедно съ него и човѣка. Съ развитието на външния святъ (на живота) се занимаватъ естественитѣ науки, а именно: Геологията, Минерологията, Палеонтологията, Биологията, Ембриологията, Антроплогията, Сравнителната Анатомия, Зоологията, Ботаниката, а съ развитието на човѣка (на неговата душа) наукитѣ на духа, като напр. Лингвистиката, Психологията, История на искуствата, История на литературата, История на философията, История на наукитѣ, Историята, Математиката съ всичкитѣ й поделения, Физиката, Химията, Механиката, Астрономията, въ които силно се проявилъ человѣческия духъ.

Ние трѣбва да разбираме тия науки и връзката между тѣхъ. Само така ние ще направимъ крачка напредъ и ще пр бавимъ нѣщо къмъ вѣковнитѣ усилия на човѣчеството, къмъ наука, свобода, свѣтлина, и прогресъ.

Най-после дѣеца се обърна къмъ присжтствуюшитѣ съ думитѣ: „да погълнемъ науката, свѣтлината, тя ще ни позволи да видимъ, че ние всички хора сме братя и, че ще трѣбва да заживѣемъ като такива". И най послѣ тя — науката ще ни позволи да видимъ всичко наоколо си и да направимъ още едно усилие за освобождението на поробения ни народъ отъ европейскитѣ хищници поробили толкова силно человѣчеството съ своята фалшива култура.

26. XII. 1928 год.

с. Къзълджиларъ

Александъръ Минчевъ
отъ гр. Кюстенджа (бѣжанецъ)

Мнението на една видна англичанка

по въпроса за малцинствата

Писмо отъ Леди Гладстонъ. — Приятелски връзки между европейскитѣ държави. — Успѣшно прилагане на договоритѣ за малцинствата

Столичниятъ адвокатъ г. Тр. Трифоновъ, добруджанецъ, който е въ преписка съ дейцитѣ за правата на малцинствата, напоследъкъ е получилъ отъ познатата на българското общество Леди Гладстонъ, подпредседателка на съюза на дружествата за О. Н., и една отъ най-дейнитѣ и влиятелни членки на английското дружество за О. Н., следното писмо:

„Азъ съмъ напълно съгласна съ Васъ, че безпокойството всрѣдъ малцинствата въ Европа е единъ извънредно важенъ въпросъ, който би трѣбвало да интересува всички приятели на мира. Мисля, че

политиката на Велико Британия

бѣше достатъчно ясно изложена отъ Остинъ Чембърлеинъ и други, които говориха отъ името на правителството и които изразиха общето мнение у насъ. Ние гледаме на О. Н. като на гарантъ за договоритѣ за малцинствата и въпреки това, че знаемъ, какво пактътъ остава открита възможность за ревизия на границитѣ, ние признаваме, че би било извънредно мжчно, да се прокара този въпросъ, безъ да се създаде повече безпокойство отъ това, което би се отстранило. Поради това ние не търсимъ да промѣняме границитѣ, а се стремимъ да създадемъ стабилитетъ и миръ чрезъ О. Н., като се надяваме

да свържемъ европейскитѣ държави чрезъ приятелски връзки

Ако това може да се постигне, народностьта на отдѣлни личности ще загуби отъ значението си, тъй като, подъ което и да е правителство, всички ще могатъ свободно да развиватъ народнитѣ си институции, езикъ и традиции. Това е крайната цель на договоритѣ за малцинствата и политиката на Велико Британия е, да осигури на всички малцинства справедливитѣ имъ права чрезъ изпълнение на горнитѣ договори. Изобщо

общественото мнение въ Англия не е добре осведомено

върху подробноститѣ на контенталнитѣ спорове, обаче, то искрено желае да се осигури навсѣкжде миръ и справедливость и е противъ всѣко движение, което цели нарушаването на стабилитета. Азъ мисля, че изобщо у насъ биха предпочели сжществуващитѣ споразумения да се прилагатъ както трѣбва, отколкото да се опитва промѣняването имъ. Най-заинтересуванитѣ въ въпроса за малцинствата лица напоследъкъ съединиха усилията си

за успѣшното прилагане на договоритѣ за малцинствата.

Чувствуваме, че сегашното действие на тѣзи договори е незадоволително и съюзътъ за О. Н. направи презъ последнитѣ месеци постжпки предъ британското правителство, като го замоли да въздействува върху съвета на О. Н., за да разгледа изобщо прилагането на договоритѣ за малцинствата. Надявамъ се, че могатъ да последватъ нѣкои добри резултати. Въ всѣки случай, вие може да бждете сигурни, че ония отъ насъ, които държатъ на О. Н., си даватъ смѣтка за мжчнотиитѣ и опасноститѣ на днешното положение.

Германскитѣ репарации

Какво искатъ Франция, Англия, Белгия и Италия. Ролята на експертитѣ.

На 11 февруари т. г. въ Парижъ се събиратъ всичкитѣ делегати — експерти на Франция, Англия, Италия, Белгия, тия на Съединенитѣ Щати и на Германия, които ще се занимаятъ съ ревизията на Доусовия планъ и ще фиксиратъ окончателно ге манскитѣ репарации, начина и сроковетѣ на изплащанията.

Споредъ в. „*Le Matin*“ французкитѣ експерти ще се придържатъ въ декларацията на Поанкаре направена въ Шамбери. Франция търси да намѣри срѣдства чрезъ репарациитѣ, да устои срещу своитѣ кредитори, държейки точна смѣтка за причиненитѣ загуби.

„Основавайки се на тая основа Франция направи вече на Германия известни голѣми концесии. Причиненитѣ загуби се изчисляватъ приблизително на 90 милиарда фр., изплатени вече отъ нея. Къмъ тѣхъ трѣбва да се прибавятъ 12—15 милиарда, които трѣбва да се изплатятъ на жертвитѣ отъ войната. Ако се прибави къмъ тая сума платенитѣ вече пенсии и ония, които ще се изплатятъ въ бждаще, ще се получи една допълнителна сума отъ 75 милиарда франка.

„Прочее, ако Франция се задоволи отъ обезщетение за имотитѣ и въ края на краищата приеме вмѣсто обезщетението за хората равностойностьта на нейнитѣ задължения срещу кредиторитѣ й, това ще покаже едно намаление за Германия отъ 15 милиарда лв.

*

„Знае се, че Англия се придържа строго въ доктрината на Балфуръ, която се състои въ това, да не се иска отъ длъжницитѣ освенъ суми точно потрѣбни за изплащането на нейнитѣ задължения къмъ Америка.

„Белгия не иска освенъ възстановяването на нѣщата сжществующи въ настоящо време и като резултатъ, на к ето тя получава годишно една сума около 100 милиона зл. марки въ авансъ назначенъ, за едно изпълнение на голѣми работи отъ обществена полза.

*

10%, които Италия понастоящемъ получава повече отъ годишнитѣ вноски за нейнитѣ военни задължения, ще промѣни положението следъ нѣкоя и друга година, когато престане мораториума наложенъ за австрийскитѣ и унгарски задължения, които сж изключително срещу Италия.

*

Въобще всичкитѣ тѣзи претенции, когато ще се приключатъ пълнитѣ анюитети на вноски спремо Америка и Англия се изчисляватъ на три и поливина милиарда зл. марки.

Прочее Германия по Доусовия планъ плаша отъ тая година минимумъ 2½ милиарда зл. марки годишно. Но споредъ сжщия планъ има признаци, които посочватъ на увеличение въ резултатъ на увеличението приходитѣ на Райха. Този индексъ на развитие се установява върху увеличението на населението, върху увеличението на търговската размѣна, върху приходитѣ отъ бюджета, върху приходитѣ на желѣзницитѣ, върху тия на монопола върху тютюна, захарьта, спирта и бирата.

Ефекта отъ всичко това ще се установи сравнително, като се държи смѣтка за миналото въ периода отъ 1880 до 1913 год. и вземайки предъ видъ увеличението на търговската флота, и други цифри, които ще позволятъ безъ да се отиде до оптимистически хипотези, да се приеме, че Германия отъ сега въ десеть години ще бжде доведена по играта на Доусовия планъ да плати приблизително двойно отъ това което плаща днесъ или около 5 милиарда марки годишно.

*

Франция, която е кредиторъ съ 52 |0, нѣма прочее никакъ въ смисъль, да дири или да приеме безъ компенсации други измѣнения на настоящия режимъ.

Не може да се излѣзе другояче освенъ чрезъ едно измѣнение за мобилизация, която ще свърши до трансформирането на политическитѣ задължения въ единъ търговски дългъ, като се продадатъ на публаката, чрезъ частна подписка бонове отъ Райха, чиито сума ще бжде изчислена върху общата сума на анюитетитѣ.

Такава е базата казва „*Le Matin*“ за кредиторитѣ въ предстоящитѣ преговори.

Всичко това води до заключението, че победителитѣ и особено Франция, която е най-голѣмата кредиторка спремо Германия, следватъ една система, която все повече затяга международнитѣ отношения, все повече отдалечаватъ държавитѣ победители и победени и че натоварвайки изключително победенитѣ народи съ всичкитѣ тежести отъ войната, създаватъ една атмосфера, една психика на омраза и ненависть, които все повече ще се засилватъ отъ дълбокитѣ социални злини, които ще следватъ и ще утекчаватъ все повече отношенията, за да ги доведатъ неминуемо до единъ много по голѣмъ и съ по страшни последици, катаклизъмъ. Тамъ лежатъ и всички взривни залози за бждащата война, противъ която толкова много приказватъ въ Лондонъ и Парижъ, но която сами тѣ подготвятъ.

Рекламата

е душата на търговията

Четеме въ в. „Добруджа“, че хора отъ Изпъл. Комитетъ ходили при м ръ Ляпчева, разбира се, за да правятъ интриги, че представитель на Царя и генералъ Лазаровъ сж присжтствували на бала имъ, но не казватъ какво спечели чистата добруджанска кауза отъ всичко това?

Нали не умѣятъ да използуватъ разумно благоволението на хората? Ами отъ ромънската легация казаха ли ви аферимъ? . . .

Добруджанци, презрете бандитизма на XII конгресъ. Той е позоръ за национ а лъ - освободителното добруджанско движение.

Ще ме убивали!..

До Господина Асенъ Господиновъ, адвокатъ и членъ на Добруджанския Изпълнителенъ Комитетъ

На 3 т. м. следъ обѣдъ сте повикали екстрено, столичния адвокатъ и добруджански деятель г. Трифонъ Трифоновъ и сте го оторизирали да ми съобщи, да взема мѣрки, да се пазя, защото „единъ вишъ чиновникъ отъ дирекцията на полицията“ ви билъ съобщилъ, че готвѣли моето убийство.

Вашата с весть петь дена не ви давала спокойствие и н а й-с е т н е сте се решили да направите това предупреждение чрезъ Тр. Трифонова, понеже не сте били добре съ менъ, та да не падне ло нѣкакво съмнение върху васъ.

Колкото и да е изумителна цѣлата тая история, азъ не допу амъ въ никой случай, че нѣкой „вишъ чиновникъ“, макаръ и да е напълно дегенериранъ, може да сподѣля съ васъ подобни страшни и пълни съ отговорности деяния, освенъ ако и вие не сте на еднородна служба.

Но азъ не го допущамъ и още по едно съображение, че съмъ гражданинъ на една конституционна страна, кжде то, особено, живота на гражданитѣ е гарантиранъ. Азъ имамъ вѣрата въ законитѣ на тая страна, спрѣмо които знамъ, че не съмъ се провинилъ.

Но вашата съвесть не била спокойна! Цѣли петь дена тя ви е мжчила! Току така ли тя ви е мжчила? Вие простъ човѣкъ ли сте, или адвокатъ и общественикъ, за да не знаете задълженията си? Смѣтате ли, че сте изб гнали отговорностьта? Какво друго значение иматъ явно тенденциозно-инспираторскитѣ и провокаторски статии пълни съ лжжи, които печатате въ вестникъ „Добруджа“, безъ да се подписвате? Не съмъ ли правъ като твърдя, че вие сте полицейски социалистъ и известенъ вече к а т о интелектуаленъ убиецъ?

Но успокойте вашата съвесть! Отъ сега ви освобождавамъ отъ всѣка отговорность. Не сте единъ. Вие сте нѣколцина въ добруджанското движение, което водите само по пжтища на бандитизъмъ, разбойничества и убийства, вчера подъ фирмата на В Д.Р.О., днесъ на социалъ патриотари — ромънски агенти.

Д-ръ П. Вичевъ

Съскатъ и интригуватъ

Кретенитѣ отъ в. *Добруджа* сж вбѣсени отъ голѣмитѣ успѣхи отъ речьта на Д ръ Вичева предъ общото събрание. Подъ нейно влияние мнозина отъ противницитѣ сж загубени за тѣхъ, а ржководителитѣ имъ сж съвършено деморализирани. Паленцата и умствено убогитѣ около тѣхъ съскатъ, като бежби баби.

Защо отъ 20. I. и до сега не свикватъ събрание за да се продължатъ дебатитѣ? Защото чувствуватъ в е ч е хлъзгавостьта подъ краката си и какъ кадритѣ имъ ги напускатъ. Забелязватъ сжщо, какъ нашия фронтъ количествено и качествено расте и се засилва.

Прибѣ вать вече нещастнитѣ до стария си занаятъ на агентъ-провокаторства, интриги и доносничества. Все пакъ идеята а силна и права. Въпреки всички доносничества и интриги тя се разширява и ще очисти отъ буренитѣ добруджанскитѣ срѣди.

Ромънски дуверсии

Четеме въ столичната преса, че ромънското правителство прави нови предложения на България пълни съ увѣрения за готовность, отстжпки, приятелство и пр и пр. Готови били дори ромънцитѣ, да се откажатъ и отъ претенциитѣ си по секве тра въ рху българскитѣ имоти, да купуватъ тютюна отъ България, сигурно обещаватъ и звездитѣ да свалятъ отъ небето. Хитри и умни сж ромънцитѣ. Умѣтъ да избиратъ моменти, за да хвърлятъ вждици.

Сигурно и решението на сръбското правителство въ това време не е отдѣлеа акция за отваряне на границата. Не ще да е случайно сжшо така и декларациитѣ отъ Прага за търговско-икономи еско сближение и концесии спремо България.

А между това Ромъния, Югославия и Чехия образуватъ така нареченото малко съгласшение — опашка на Парижъ и Лондонъ. И забележете, че всички тия платонически излияния се правятъ въ едни моменти, когато Европа се вълнува отъ предложението на Стреземана въ О. Н. за малцинствата. Българската дипломация сигурно се оставя да бжде п ипсивана.

Справедливо, бележи в Утро „Предложенията на югославяни и ромъни за търговски п р е г о в о р и и икономическо сближение се правятъ въ момента когато германци и унгарци готвятъ ожесточена борба за малцинствата презъ м. Мартъ въ Женев ".

Българското правител с т в о има ли задължения по сжщия въпросъ?

Събитията въ Авганистанъ и Индия

Споредъ в. „*Le Temps*“:

Положението въ Авганистанъ продължава да бжде тежко и неопредѣлено. Разбойникътъ Бачка Сакао, който се бѣше добралъ до кралската власть се отказалъ въ полза на другъ авганистански ханъ Али Ахмедъ. Последния организира отбраната на Кабулъ. Зимата е тежка и пречи на военитѣ действия. Северницитѣ племена сж се подчинили на кралъ Аманулахъ. Руската преса, споредъ в. „*Times*“, публикува пристигането на специаленъ пратеникъ на к ралъ Аманулахъ въ Москва да нотифицира, че Аманулахъ си отегля отказа отъ престола.

Съветскиятъ органъ „Известия“ предупреждава правителството на Аманулахъ будно да следи маневритѣ на англо-индийския генераленъ щабъ, който цѣли едно измѣнение на индо-авганистанската граница.

Това предупреждение подтвърдява сжшо, че английски офицери сж тласнали индийски племена да преминатъ границата и че сж окупирали една часть отъ авганистанската територия.

*

Въ Индия движението срѣщу англичанитѣ за независимость наново се е проявило въ стълкновения между индийци и английски войски. Имало е много жертви въ ранени и убити.

Добруджанци, връщайте органа на социалъ-предателския изпълн комитетъ в. „Добруджа“.

Нека почувствуватъ презрението ви.

Малцинствата предъ О. Н.

Ролята на Германия. Френски атаки и на агентъ-провокаторитѣ

Искането на Стреземана да се постави на дневенъ редъ въ О. Н. въпроса за малцинствата, е предизвикало нервна треска въ политическитѣ срѣди на Франция. Цѣлата преса по различенъ маниеръ осжжда постжпката на Стреземана обвинявайки го, че не държи смѣтка за реалнитѣ условия днесъ въ Европа и тежката криза, която би се предизвикала. Очевидно става, че се действува по внушението на френското външно министерство.

Ние предаваме уводната статия на меродавния вестникъ „Le Temps" по сжщия въпросъ. Той пише:

„Едновременно, когато се прави предложение въ Райстага за ратификацията на Келоговия пактъ, по отхвърляне на войната, г. Стреземанъ, м-ръ на външн. работи на Райха, се помжчи да отговори на това, което каза г нъ Поанкаре по въпроса за фондоветѣ, съ които разполага германската пропаганда въ странство и той е направилъ вече съответнитѣ постжпки въ Женева, щото въпроса за малцинствата да бжде вписанъ въ дневния редъ на близката сесия на съвета на О. Н. Трѣбва да се благодари на германския м-ръ, че подчертава своето довѣрие въ пакта подписанъ въ Парижъ на 27. VIII. 1928 г., и който въ неговитѣ очи е единъ актъ, който тържествено ангажира подписалитѣ го държави. Неможе, обаче, осве ъ

да се съжалява,

че министра на външнитѣ работи на Германия иска да повдига въпроса за малцинствата въ условия, които не ще закъснѣятъ да предизвикатъ голѣми противоречия.

„Г-нъ Стреземанъ следва по тоя начинъ решението, което демонстрира въ Лугано на 15. XII. м. г., когато отговори съ ударъ по масата на съвета по поводъ декларацията на г нъ Залески относително активната политика на германскитѣ малцинства въ Горна-Силезия. Но трѣбва да се отбележи, че формата дадена отъ германския министъръ на външнитѣ работи — *„гаранции отъ О. Н. за предписанията относително протекцията на О. Н."* — идва да покаже, че се прави предложение по тая тежка проблема въ рамкитѣ на сжществуващитѣ съглашения. Не се вижда при това какъ, ако трѣбва да бжде друго яче, гаранциитѣ на О. Н. по предписанията на известни съглашения могатъ, да бждатъ поставени на съмнение.

„Каквото и да бжде, даже и подъ тая форма, която е твърде сложна и крайно деликатна, въ себе си, ще даде мѣсто на твърде важни разисквания. Нѣма никакъ изненадано да бжде, ако г. Стреземанъ вземе това решение, защото той никога не се е прикривалъ щомъ Германия е влѣзла въ О. Н., че между другитѣ задължения, той има и това да може

да брани германскитѣ

малцинства останали вънъ отъ днешнитѣ граници на Райха. Германия, портъ-парола и протекторъ на малцинствата, — това е една доста нова роля за нея, която преди 1914 г. се показа немилостива въ своята политика на денационализация, за всичкитѣ малцинства групирани на нейната територия, която използва, имено по отношение на поляцитѣ и датчанитѣ въ Шлезвигъ, процедурата на германизация разкривайки отвратително насилие по отношение на постигнатитѣ националности. Германската колонизация въ полскитѣ области, бѣше въ това отношение, едно отъ голѣмитѣ престжпления на стара Германия противъ правото на народитѣ, днесъ изтъквано въ полза на германскитѣ малцинства да ра полагатъ сами съ себе си. За да говори въ името на малцинствата и да ги брани, въ съвета на О. Н., трѣбва щото г. Стреземанъ, да направи сериозни усилия, за да забрави политическата история на своята държава.

„Това ще бжде едно заблуждение, да се предполага че държавитѣ, които сж победители въ голѣмата война и тѣзи които видеха своитѣ държави значително уголемени, въ резултатъ на побѣдата на съюзницитѣ ще се съмнятъ, както и да било, въ едни подобни дебати,

ако тѣ се подържатъ

и друго яче не ще бжде — въ рамкитѣ на сжществуващитѣ съглашения. Независимо отъ специалнитѣ конвенции сключени въ 1919 г. и прѣдписанията на разнитѣ мирни договори въ тѣжесть на бившитѣ съюзници на Германия — Австрия, Унгария, Турция и България, — гаранциитѣ за малцинствата произхождатъ отъ частни разбирателства, като тия които свързватъ Германия съ Полша. Казва се съ право, че има толкова миноритарни проблеми, колкото има национални малцинства и аргументитѣ, които могатъ да се поставятъ на пр. за германскитѣ малцинства въ Горня Силезия, нема да иматъ значение за другитѣ малцинства толкова различни по раси, езикъ и религии въ балканскитѣ държави. Както белѣжи твърде основателно г. Вилиямъ Мартенъ въ единъ етюдъ по тая проблема, която публикува въ „Le Correspondant", договоритѣ за малцинствата сж договори за сигурность, и отъ значение е, да не се забравя, че тѣ сж по своята сжщность, въ интереса на взаимностьта на държавитѣ и малцинствата.

Не може да става

въпросъ, въ никой случай, да се установятъ общи правила за протекция за всички безъ разлика малцинства, тогава когато несжществуватъ общи задължения за силитѣ въ тая область.

Такава е именно сждбата на германскитѣ малцинства отъ колкото на тия въ Горня Силезия, за които сжществува едно частно съглашение, което занимава германското правителство. То се надѣва да извлѣче отъ акцията за тия малцинства, най голѣми облаги за развитието на своята политика въ Европа. Нека си спомниме, какъ чрѣзъ портъ-парола на Райха, се опитаха, има двѣ години, независимо отъ Австрия, и преди всичко присъединението ѝ да се създадатъ бранители на германскитѣ малцинства въ Горния Адижъ, което проче струваше една тежка и дълга реплика между Мусолини — Италия. И послѣднята съ право, не приемаше, щото въпроса за малцинствата да бжде предизвикванъ, пряко или косвено, въ Италия. Истината е, че съ въпроса за малцинствата, Берлинъ иска да подкрѣпи пангерманската ревность и цѣлта за моралнитѣ и материални интереси на Германската агитация съставлява въ тѣхнитѣ очи, единъ знаменателенъ елементъ за германската пропаганда въ свѣта. Това е имено

раната на Европа,

която се явява въ моментъ, когато тя желае да организира мира.

Това е още, чрезъ намѣсата на германския Националенъ съветъ, да се подържатъ тѣзи агитации колкото неестествени, толкова престжпни, чрѣзъ които Германия продължава да трови политическата атмосфера, съ своята мнителность и злоба, прокламирайки при всѣки сллчай своето откровение и желание за мира.

Тамъ е истинската опасность. Тамъ сж изгледитѣ, иначе деликатни, на една проблема, която повече отъ всички други, е отъ естество да възбуди духоветѣ да раздразни страститѣ и да отекчи задачитѣ на мира.

„Нѣма една обща проблема за малцинствата, но никой и не мисли да нанася удари на специалнитѣ договори и на локалнитѣ договори относящи се до протекцията на малцинствата; никой не мисли да отрече частнитѣ задължения, които съдържатъ гаранции за държавитѣ, колкото поне за елементитѣ, които се отнасятъ да ги бранятъ срещу всѣка политика за подтисничество и надмощие отъ страна на едно национално болшинство, чието право може да се опредѣли отъ специалнитѣ конвенции. Друго нѣщо е да се осигури на малцинствата протекция на каквато тѣ иматъ право въ тѣзи опредѣления и да искатъ, да си служатъ отъ тѣхъ срещу държавитѣ въ чийто граници

тѣ трѣбва логически

да се приспособятъ къмъ националния животъ. За нещастие, това е твърде ясно, ала когато германцитѣ се готвятъ да защищаватъ малцинствата могатъ да обслужватъ пангерманскитѣ интереси и да ги използуватъ за цели чисто политически, което тѣ мислятъ преди всичко. О Н. което има за мисия мира и да съгласува, а не разногласия и гражданска война, не може да нагази въ тѣзи проблеми, освенъ съ най-голѣма предпазливость. Не ще се успѣе, да се повлече подъ предлогъ, да се осигури протекцията надъ малцинствата, за да се правятъ опити въ една политика, която носи най-тежки опасности за моралния авторитетъ на международната институция въ Женева и за каузата на общия миръ".

*

Предадохме текстуално статията на в. *Le Temps*, която се явява като вѣренъ и изчерпателенъ изразъ на империалистическата политика и на манталитета на победителитѣ спрѣмо подтиснатитѣ народи. Това сжщото разбирание

провеждатъ и тѣхнитѣ агенти,

които сж се насадили въ управата на добрудж. Изпълн. Комитетъ. „*Le Temps*", обаче, критикувайки позициитѣ на Стреземана по повдигнатия въпросъ за малцинствата подържа ясно и открито системата на сатрапията, която той се мжчи да покрие съ мира. Той никждѣ не твърди обаче, че това е болшевизмъ.

Но, ако вземете на всѣкждѣ въ цитираната статия да замѣнитѣ Германия съ Съветска Русия, както социалъ фашиста прави въ в. „Добруджа" би таксувалъ Д ръ Стреземана, като най-голѣмия агентъ на болшевизма и най-опасната личность за мира въ Европа.

Вземете и прочетете въ последния брой на в. „Добруджа" статията неподписана обаче, отъ социалъ-фашиста и вие ще получите впечатлението, че втора й провежда сжщитѣ мисли на сатрапията отъ „*Le Temps*" и дава впечатление за жалкото положение, въ което е изпаднало добруджанското национ-алъ-освободително движение, въ ржцетѣ на агенти на западнитѣ подтисници и сатрапи.

И не забравяйте, че тия хора се зоватъ иначе социалисти. Не социалисти, но социалъ-фашести и ибрикчии на империализма сж тѣ.

Ромъния и Бесарабия

На предложението на Литвиновъ къмъ Полша и Литва за подписване отдѣленъ пактъ за ненападение, които пъкъ отъ своя страна приобщиха къмъ тая акция Ромъния и балтийскитѣ държави, макаръ че първоначално отговориха уклончиво, ала следъ ратифицирането на пакта Келогъ, тѣ всички се отзоваха. На 7 т. м. представители на тия държави отидоха въ Москва да подпишатъ протоколъ за приемане пакта Келогъ противъ войната.

Ромънската преса коментирайки, тоя важенъ исторически фактъ, че за пръвъ пжть Ромъния влиза въ директни отношения съ Съветска Русия, изразява сжщевремено, че съ самото подписване на протокола противъ в йната, Русия се отказва да завладява Бесарабия чрезъ война.

Радостьта на ромънцитѣ е преждевремена. Може да е тъй, щото Съветска Русия да се отказва да завладява Бесарабия, ала това не унищожава правото на бесарабското население да се бори за своята свобода и самостоятелность. Не е ли сжщото и съ Добруджа?

Прибързана е следователно ромънската радость. Нали все съ военно положение, изключителни закони, насилия, арести и убийства управляватъ окупираните чужди области? Това показва, че и тѣ не сж много сигурни въ своето владичество, че то е времено, и че народната вълна ще отвлече предъ себе си цѣлия чокойско-олигархиченъ режимъ, за да открие ерата на свободата въ тѣхъ. Отъ тая работа вижъ нито Русия, нито България може да ги успокои.

Добруджанци, откажете всѣка подкрепа на полицейския изпълн. комитетъ, натрапенъ отъ блока на бандититѣ на В. Д. Р. О. начело съ Ив. х. Ивановъ и социалъ патриотаритѣ на чело съ А. Господиновъ.

Що е болшевизъмъ?

Четете статията на социалъ-предателя въ в. „Добруджа" бр. 79 на четвърта страница и ще разберете, че:

Да се боришъ за свобода и независимость на Родинната си, било болшевизъмъ.

Да се боришъ срещу всевъзможнитѣ общества на сатрапията, било болшевизъмъ.

Да се боришъ за федерация на народитѣ, за единъ парламентъ на подтиснатитѣ и онеправдани народи, за да го противопоставишъ на международната сатрапия, — било болшевизъмъ.

Да се боришъ за Балканска Федерация — знаме на Ботевъ, Каравеловъ, Славейковъ, Благоевъ, Сакъзовъ, Костурковъ, В. Велчевъ и много други, било болшевизъмъ.

А кое не е болшевизъмъ?

Да шпионствувашъ, да се кланяшъ на втория интернационалъ, чиито видни представители подписаха Ньойския договоръ, да създавашъ отвратителни и шаблонни диверсии, да кредитирашъ режима на подтисничеството въ лицето на сегашното О. Н., да подържашъ лигавщинитѣ на съюза на дѣвото за О. Н., да подхранвашъ бандитизма и убийствата, да служишъ на ромънската олигерхия, за да улесняващъ денационализацията на Родината си, да провокаторствувашъ, да вършишъ гнусно и отвратително дедективство, — на това иска г. Асенъ Господиновъ да приучи добруджанци. Има хора и за такава работа. И тѣ сж около него и на служба въ ромънската легация.

*

Френски дипломатъ въ София среща свой ромънски колега и го пита:

— Вѣрно ли е че въ Добруджа има болшевишко движение?

— Не, джанъмъ, отговаря ромънския диплдматъ, но поддържайте и вие това, защото само така ще накараме България накараме българското правителство да бжде по-отстжпчиво.

*

Не е ли ясно кому служатъ социалъ предателитѣ, които надаватъ чрезъ организационния органъ вой срещу болшевизъмъ и болшевишка опасность и срещу всѣка самостоятелна акция?

За разговора на дипломатитѣ приемаме анкета.

Питаме . . .

Пишатъ ни отъ Варна да запитаме:

Отъ кждѣ взема Изпълнителния Комитетъ суми, та обещава да изпрати на Ат. Костовъ и Ст Колевъ въ Варна 15000 лв. и послѣ за какви заслуги имъ се пращатъ?

Това добруджанци трѣбва да знаятъ, като се знае че и двамата сж членове на В.Д Р.О. и много още други работи.

Б. Р. нѣмалъ билъ връзка изпълн. комитетъ съ В.Д.Р.О., ама за прѣдъ тонковцитѣ.

Акциуня Българяска тъй е името на секретаря на полицейския Изпълнителенъ Комитетъ.

Четете и разпространявайте в-къ **„Свободна Добруджа"**

София—Печатница „Съгласие"